

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 maja 2018 r.

Powód (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ś. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W., kwoty 2.921,25 zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 lipca 2016 r. do dnia zapłaty i kosztów postępowania.

Uzasadniając pozew wskazał, że żądana kwota stanowi wierzytelność z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego, którą nabył od T. P., poszkodowanego w wyniku kolizji drogowej zaistniałej w dniu 17 kwietnia 2016 r., na podstawie umowy cesji z dnia 29 kwietnia 2016 r. Powód podniósł, że wzywał pozwanego do zapłaty, jednak wezwanie pozostało bezskuteczne.

Po wydaniu w sprawie nakazu zapłaty pozwany wniósł sprzeciw domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów postępowania. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany zarzucił, że przyjęta w umowie najmu dobową stawka czynszu jest rażąco wygórowana w stosunku do stawek obowiązujących na rynku lokalnym. Pozwany podniósł również, że w dniu zgłoszenia szkody, oferował poszkodowanemu możliwość zorganizowania najmu pojazdu zastępczego. Zdaniem pozwanego, poszkodowany wynajmując pojazd zastępczy u powoda, po znacznie wyższej dobowej stawce czynszu, przyczynił się do zwiększenia rozmiaru szkody.

W trakcie postępowania Sąd ustalił, że w dniu 17 kwietnia 2016 r., na skutek kolizji drogowej uszkodzeniu uległ pojazd marki A (...), o nr rej. (...), należący do poszkodowanego T. P.. Sprawca kolizji, był ubezpieczony z tytułu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

W dniu 15 lutego 2010 r., pozwany zawarł z wypożyczalnią samochodową 99 (...) sp. z o. o. w W., umowę o współpracy w zakresie świadczenia usług assistance o nr (...).

W dniu 29 kwietnia 2016 r. poszkodowany, podczas rozmowy telefonicznej, zgłosił szkodę ubezpieczycielowi. Szkada została zarejestrowana pod nr (...). Przedstawiciel ubezpieczyciela poinformował poszkodowanego o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego, wskazał również, że w przypadku najmu pojazdu zastępczego we własnym zakresie odszkodowanie zostanie ustalone, w zależności od okresu najmu, według dobowych stawek czynszu obowiązujących w wypożyczalniach współpracujących z ubezpieczycielem, które wynoszą:

- od 55 - 75 zł netto - w przypadku najmu samochodu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy A;
- od 65 - 85 zł netto - w przypadku najmu samochodu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy B;
- od 75 - 100 zł netto - w przypadku najmu samochodu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy C.

Powód (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ś., w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, wynajął poszkodowanemu samochód zastępczy marki P. (...), na okres od dnia 29 kwietnia 2016 r. do dnia 17 maja 2016 r. (19 dni). Strony ustaliły w umowie najmu dobową stawkę czynszu w wysokości 295,20 zł brutto.

W dniu 29 kwietnia 2016 r. poszkodowany, na podstawie umowy cesji, przeniósł na powoda wierzytelność w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. W dniu 8 czerwca 2016 r. powód wystawił fakturę VAT o nr (...), obejmującą należność w wysokości 5.608,80 zł brutto za 19 dni najmu samochodu zastępczego, z terminem płatności do dnia 22 czerwca 2016 r.

Pozwany przyznał odszkodowanie w kwocie 2.687,55 zł, nie kwestionując okresu najmu, lecz ograniczając dobową stawkę czynszu z kwoty 295,20 zł brutto do kwoty 141,45 zł brutto.

W dniu 13 lipca 2016 r., powód wezwał pozwanego do zapłaty z określeniem 3-dniowego terminu, wezwanie pozostało bezskuteczne.

Uszkodzony samochód marki A. (...), o nr rej. (...), zaliczany jest do segmentu klasy E. Wynajęty samochód marki P. (...), o nr rej (...), zaliczany jest do segmentu klasy D.

Średnia arytmetyczna stawek czynszu za najem samochodu zastępczego, należącego do segmentu klasy D, przy założeniu, że okres najmu wynosi 19 dni, wynosiła 227 zł brutto.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 921,25 zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 lipca 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I) i kwotę 1.364 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II).

Uzasadniając wyrok Sąd stwierdził, że przedmiotem sporu była wysokość przyjętej w umowie dobowej stawki czynszu za najem pojazdu zastępczego.

Przypomniał treść art. 822 kc i stwierdził, że jednym z elementów szkody komunikacyjnej mogą być koszty najmu pojazdu zastępczego. Koszty te muszą pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Zgodnie z art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania z którego szkoda wynikła, w powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć gdyby mu szkody nie wyrządzono.

W ocenie Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy wynajęcie pojazdu zastępczego pozostawało, co do zasady w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją, jako zdarzeniem powodującym szkodę. Utrata możliwości korzystania z rzeczy jest bowiem jedną z postaci szkody majątkowej, a poszkodowany został pozbawiony możliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu, co skutkowało tym, że miał prawo wynająć pojazd zastępczy.

W sytuacji zaistnienia szkody ubezpieczyciel odpowiadający z tytułu ubezpieczenia OC, za sprawcę szkody obowiązany jest do jej naprawienia w całości.

Sąd wywiódł dalej, że stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu, pozwany za pomocą przedłożonego nagrania obejmującego rozmowę z poszkodowanym, zawartego na płycie CD, nie wykazał, że oferował możliwość zorganizowania najmu pojazdu zastępczego, odpowiadającego klasie uszkodzonego samochodu. Przedstawiciel pozwanego wskazał jedynie, że poszkodowany może skorzystać z najmu oferowanego przez wypożyczalnię współpracującą z ubezpieczycielem, bądź zorganizować najem we własnym zakresie. Przedstawiciel pozwanego nie poinformował poszkodowanego, jakie pojazdy oraz jakiej klasy dostępne będą w przypadku skorzystania z oferty ubezpieczyciela. Wskazał jedynie, że w przypadku najmu pojazdu zastępczego we własnym zakresie, wysokość odszkodowania zostanie ustalona

z uwzględnieniem okresu najmu oraz dobowych stawek czynszu obowiązujących w wypożyczalniach współpracujących z ubezpieczycielem, które wynoszą:

- od 55 - 75 zł netto - w przypadku najmu samochodu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy A;
- od 65 - 85 zł netto - w przypadku najmu samochodu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy B;
- od 75 - 100 zł netto - w przypadku najmu samochodu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy C.

Pojazd poszkodowanego zaliczany jest do segmentu klasy E. Pojazd wynajęty zaliczany jest do segmentu klasy D. Poszkodowany skorzystał z oferty powoda i wynajął samochód zastępczy o klasę niższą niż uszkodzony pojazd.

Pozwany nie informował poszkodowanego o stawkach akceptowanych do zwrotu w przypadku najmu pojazdu zastępczego zaliczanego do segmentu klasy D. Informując o dobowych stawkach czynszu za najem pojazdów zastępczych należących do klasy A, B i C, nie wykazał również, że współpracujące z nim wypożyczalnie dysponują pojazdami zaliczanymi do klasy D lub E. Powyższego nie przesądza również przedłożona przez pozwanego umowa o współpracy,

z której wynika, że pozwany współpracuje z wypożyczalnią 99 R. sp. zo. o. w W.. Pozwany dołączył wprawdzie wykaz przedstawiający marki pojazdów, którymi dysponuje wypożyczalnia, z podaniem między innymi ich klas i wyposażenia oraz cennik zawierający dobowe stawki czynszu. Analiza powyższej tabeli wskazuje, że wypożyczalnia ta dysponowała samochodami zastępczymi zaliczanymi do klasy D i E. Pozwany nie przedstawił natomiast żadnego dowodu, świadczącego o przekazaniu takiej informacji poszkodowanemu. W rozmowie z poszkodowanym, przedstawiciel ubezpieczyciela nie wymienił również nazwy powyższej wypożyczalni, wskazując ogólnie, że najem pojazdu jest możliwy i podając informacje o stawkach jedynie dla trzech klas pojazdu.

Zdaniem Sądu, pozwany nie udowodnił również, że przyjęta w umowie najmu dobową stawkę czynszu jest rażąco wygórowana, w stosunku do stawek obowiązujących na rynku lokalnym. W świetle opinii biegłego, na której Sąd oparł swe ustalenia, średnia arytmetyczna stawek czynszu za najem samochodu zastępczego, należącego do segmentu klasy D, przy założeniu, że okres najmu wynosi 19 dni, wynosiła 227 zł brutto. Strony przyjęły w umowie najmu, dobową stawkę czynszu w wysokości 295,20 zł brutto. W ocenie Sądu, z pojęciem rażąco wygórowanej stawki mamy do czynienia, gdy jest ona wyższa od średniej stawki rynkowej o więcej niż 30 %. Z uwagi na to, iż owo pojęcie nie zostało zdefiniowane zarówno w kodeksie cywilnym jak i ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, dopuszczalnym jest sięgnięcie w drodze szeroko rozumianej analogii do jedynego aktu normatywnego, który wprowadza zbliżone znaczeniowo pojęcie tj. do ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. prawo zamówień publicznych.

W art. 89 ust. 1 pkt 4 tej ustawy zawarto określenie rażąco niskiej ceny w stosunku do przedmiotu zamówienia, a w art. 90 ust. 1 a, za taki ustawodawca uznał przypadek gdy cena całkowita oferty jest niższa o co najmniej 30 % od wartości zamówienia (...). Stawka zastosowana w umowie najmu, w powyższym kontekście nie jest stawką rażąco wygórowaną. Należy podkreślić, że poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwania wypożyczalni, oferującej swoje usługi najtaniej, ani analizowania wysokości stawek obowiązujących na rynku lokalnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości na podstawie w/w przepisów.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie, Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 kc.

O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie:

1. art. 361 § 1 k.c., poprzez zasądzenie kwot, które nie pozostawały w adekwatny związku przyczynowym ze szkodą, przez co doszło do bezpodstawnego wzbogacenia poszkodowanego,
2. art. 362 k.c., poprzez przyjęcie, że powodowi należy się zwrot dalszej kwoty odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego (ponad kwotę wypłaconą na etapie likwidacji szkody), w sytuacji gdy w trakcie zgłoszenia szkody pozwany zaproponował poszkodowanemu zorganizowanie najmu pojazdu zastępczego bez ponoszenia przez niego dodatkowych kosztów, a mimo to poszkodowany bez wcześniejszego kontaktu z pozwanym najął pojazd od powoda po stawce rażąco wyższej niż stawka uznana przez pozwanego,
3. art. 354 § 2 k.c., poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji gdy poszkodowany nie współdziałał z pozwanym w celu minimalizacji szkody,
4. art. 822 § 1 k.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, w wyniku czego na pozwanego został nałożony obowiązek zapłaty odszkodowania przekraczającego granicę odpowiedzialności gwarancyjnej ubezpieczyciela udzielającego ochronę ubezpieczeniową w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,

5. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dowolną ocenę dowodu w postaci nagrania rozmowy pozwanego z poszkodowanym i uznanie, że propozycja najmu pojazdu zastępczego złożona przez przedstawiciela pozwanego poszkodowanemu była mało konkretna i nie zawierała między innymi możliwości najęcia pojazdu w klasie pojazdu uszkodzonego, a tym samym dowód ten nie uzasadnia oddalenia powództw.

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia pozwany domagał się zmiany wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację uznał ją za zasadną. Jako Sąd także merytoryczny dokonał częściowo odmienną ocenę dowodów zaofiarowanych przez strony postępowania, a zwłaszcza dowodu zalegającego w aktach sprawy na k. 60 w postaci płyty CD, na której znajduje się nagranie rozmowy poszkodowanego z pracownikiem pozwanego dokonane w momencie zgłaszania przez poszkodowanego szkody. Z nagrania tego wynika, że pracownik ubezpieczyciela zapytał poszkodowanego, czy jest zainteresowany najmem pojazdu zastępczego, w związku z uszkodzeniem samochodu stanowiącego jego własność. Poszkodowany w odpowiedzi na powyższe - jak słusznie podnosi pozwany w apelacji

– odpowiedział „na razie nie”. Pracownik pozwanego w dalszej części rozmowy przekazał poszkodowanemu co prawda informacje dotyczące stawek najmu jakie stosuje w ramach umowy z podmiotami wynajmującymi samochody z którymi współpracuje, jedynie

w odniesieniu do segmentu klasy A,B,C, jednakże jednocześnie pouczył poszkodowanego, że w przypadku kiedy będzie potrzebował samochodu zastępczego powinien skontaktować się z ubezpieczycielem. Przypomniawszy jednocześnie, że należy to zrobić w analogiczny sposób jak zgłoszenie szkody.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Odwoławczy oceniając w/w dowód uznał, iż bez znaczenia pozostaje fakt, że poszkodowany nie został poinformowany o stawkach najmu dotyczących samochodów klasy D i E, skoro oświadczył, że „na razie nie potrzebuje” samochodu zastępczego. Nie zostało wykazane w toku niniejszego postępowania, by w późniejszym terminie poszkodowany – pomimo pouczenia go o takiej możliwości - chciał skorzystać z oferty wynajęcia samochodu przedstawionej mu przez pracownika pozwanego, bądź też by pozwany nie był w stanie zapewnić mu samochodu zastępczego. Skoro poszkodowany wynajął zatem samochód we własnym zakresie według stawek stosowanych u powoda, to winien on ponieść tego koszty, stanowiące różnicę pomiędzy stawką jaką zapłacił, a stawką stosowaną przez pozwanego w ramach współpracy z podmiotami świadczącymi tego rodzaju usługi. Zasada jest, że poszkodowany nie musi oczywiście szukać wypożyczalni położonej najbliżej jego miejsca zamieszkania, lub zdarzenia i jednocześnie „najtaniej”, jednakże w ramach minimalizacji szkody powinien w pierwszej kolejności skorzystać z oferty pozwanego, czego w niniejszym stanie faktycznym zaniechał.

Nie było sporne to, że pozwany wypłacił dotychczas powodowi odszkodowanie za okres najmu wskazany przez poszkodowanego, według stawki przez siebie stosowanej.

Dlatego też Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił.

O kosztach postępowania za obie instancje orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania apelacyjnego dodatkowo na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.